

Ona yurting - oltin beshiging

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiga boshlagan

2006-yil 16 - 22 - oktabr N:42 (66583)

ONA TILIM - DAVLAT TILIM, MILLATIMGA SAVLAT TILIM

Aziz bolajonlar, 21-oktabr kuni qanday bayramni nishonlaymiz? Til bayramini deysizmi, ha, barakalla! O'zbek tiliga davlat maqomi berilgan kunning 17 yilligini keng tantana qilamiz. Shundanmi, tahririyatimizga yo'llayotgan maktublaringizning aksariyati ana shu bayram haqida, tilimizning ming bir ta'rif-u tavsifi haqida. Qay biringiz uni osmondag'i porloq yulduzga, vatanimiz boshidagi tojga o'xshatibsiz, yana biringiz shoirlarning qo'lidagi parga, hofizlar qo'lidagi torga qiyoslab, she'rlar yozibsiz.

Qo'yingchi, bu g'urur va iftixon bayramimizni qanday tasavvur qilsangiz, shunday ta'riflashga intilibsiz.

Quyida ana shunday maktublardan, she'rlardan saralab e'tiboringizga havola qilyapmiz.

Shoyad, ularni o'qib, ona tilimizni behurmat qilayotgan, yot so'zlarini qorishtirib gapiradigan, hatto unda so'zlashni o'ziga or biladigan ayrim tengdoshlaringiz o'zlariga tegishli xulosa chiqarib olishsa...

Akromjon MALIKOV, «Kelajak ovozi» megalovining «Badiiy ijod» nominatsiyasi Toshkent viloyati g'olib:

TILIMIZ JOZIBASI

Ona tilim - onajonim tili bu,
Beshikdanoq singgan jon-u quloqqa.
El-u yurtim xonumonim tilim bu,
Qadimlikda o'xshar ona tuproqqa!

(Mirtemir)

Til osmondag'i yulduzdir. Unga qancha yaqinlashsak, shuncha yorqinlashaveradi, jilvalanib, go'zalligiga maftun qiladi. Biroq, buning aksi bo'lsa-chi?.. O, bundan asrasin: qalbimizni qurum bosadi, ko'zlarimiz qorong'ulikka o'rganadi, jaholat to'riga tushamiz. Ko'rshapalakdan farqimiz qolmaydi.

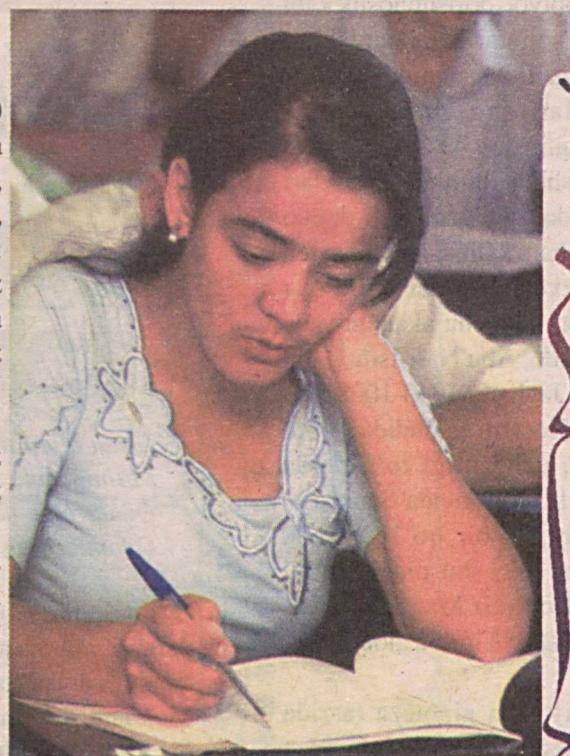
Vatan - bizning onamiz, oppoq qalbimiz. Uning toji esa til. Xo'sh, biz nechun yurtimiz tojini yaraqlatib, pok saqlamasligimiz kerak?!

Tilni asrash, undagi so'zlardan o'z o'rniда foydalanish to'g'ri talaffuz etish demakdir. Axir donishmand Navoiy bobomiz:

«So'z gavhariga erur ancha sharaf,
Kim bo'la olmas anga gavhar, sadaf»,

deb yozganlar.

Sevimli adibimiz Abdulla Qahhor esa: «Chirolyi tilimiz bor, unda ifodalanmaydigan his-tuyg'uning o'zi yo'q. Ko'chada yo'l qoidasini buzgan yo'lovchiga hushtak chalinadi-yu, nega tilni buzgan odamga hushtak

MAQTASINLAR SENI BULBULLAR

Sen shoirlar qo'lidagi pat,
Hofizlarning qo'lidagi tor.
Sen yozilgan bamisli bir xat,
Tuyg'ularni qilasan izhor.

Ta'rifingga tillarim ojiz,
Maqtasinlar seni bulbollar.
Qo'llaringdan yetaklayin, yur,
Gulzorga kir, maqtasin gullar.

Toqqa borgin, soching silaydi,
Shabbodaning munis qo'llari.
Duoga qo'l ochadi xalqim,
Porloq bo'lsin deya yo'llari.

Mohira SALIMOVA,
Poytaxtdagi 249 - maktabning
8 - «A» sinf o'quvchisi.

chalinmaydi?»,
deb yozgan edi
kuyunchaklik
bilan. Bu so'zlar zamirida afsus,
og'ir xo'rshish bor...

Ona tili har bir insonning g'ururi bo'lmog'i kerak, uni astoydil seva olishi lozim. Bu insonning eng muqaddas, qiymati tengsiz tuyg'usidir. Aslida dunyodagi har bir til - chaman, gulzor. Boshqa gullar so'liydi, xazon bo'ladi. Ammo til chamanzori so'nmasligi kerak, axir u xalqning, millatning qalbiga beqiyos ifor bilan insoniylikni,

ajoyib fazilatlarni baxsh eta oladi.

Axir Navoiy bobomiz:

«Til - bu chamanning varaqi lolasi,
So'z duraridan bo'libon jolasi» ekanligini yuz yillar ilgari aytib o'tganlar-ku.

Tilimiz ming faxrlanishga, g'ururlanishga arziydi. Biroq, uning qadriga har doim ham yetavermaymiz. Nahotki, Lutfiy, Atoiy, Sakkokiy g'azallarida yangragan «Xamsa»da mangulikka jilolanib,

«Muhokamat ul - lug'atayn»da buyukligi namoyon bo'lgan tilimiz bugungi kunga kelib o'z jilosi, jozibasini yo'qotsa?!

O'zbek tilida nimalar yaratilmagan deysiz? Dostonlar, ertaklar, qo'shiqlar, laparlar... Eh-he, sanayversam tugamaydi.

O, tilginam! Seni tilimda emas, yuragimda asrayman. Seni xo'rلانanlar meni xo'rланan bo'ladi. Men esa o'zimni xo'rlatib qo'yayman. Seni yanada gullataman, ochilmagan qirralaringni ochaman, boyligingga boylik qo'shaman.

Tilginam! Osmondag'i yulduzim, tuproqdagi ildizim, hayotdagi kunduzimsan. Men seni ko'z qora-chig'imda asrayman, ko'z yoshim bilan poklayman, kiprigim bilan saqlayman!

Ona tilim go'zalsan, guldan-da go'zal,
Chiroyingga mudom o'zim mahliyo.
So'zlasam tilimdan to'kilur asal,
So'zlasam tilimdan to'kililar tillo.
Bugun bo'layapman suluv bog'ingga,
Hayratim uyg'otar har bitta guling.
Sig'dirsang bas meni keng dargohingga,
Toabad bo'layin poyingda quling!

Sahifani Feruza JALIOVA tayyorladi.

Muassislar:

O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar ijtimoiy harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

YUNESKO qaroriga binoan Xorazm Ma'mun akademiyasining 1000 yilligi xalqaro miyosda keng nishonlanmoqda. Ushbu nufuzli tashkilotning Parijdagi qarorgohida 26-sentabrdan Xorazm Ma'mun akademiyasining yubileyiga bag'ishlangan ko'rgazma tashkil etildi. 12-oktabrgacha davom etgan ushbu tadbir davomida Xorazm Ma'mun akademiyasining tarixi, unda faoliyat yuritgan buyuk olimlari va hozirgi kundagi ilmiy ishlari haqida keng tushuncha beruvchi ingliz, fransuz, rus tillarida nashr qilingan kitoblar, fotosuratlar namoyish etildi. Dunyoning eng tanqli olimlari ishtirokida ilmiy anjuman o'tkazildi. Unda O'zbekiston Yoshlar akademiyasi prezidenti, akademik Shavkat Solixov, Xorazm Ma'mun akademiyasi raisi, akademik Azimboy Sa'dullayevlar ishtirok etib, ma'ruzalar qilishi.

Xorazm Ma'mun akademiyasi tashkil etilganligining 1000 yilligiga

Dunyo taraqqiyotida Uyg'onish davri Yevropada XVI asrga to'g'ri kelgan bo'sha, bunday yorqin davr Osiyoda ancha ilgari IX-X asrlarda yuz bergen edi. Tarixda «Dorul hikma va maorif» deb nom olgan Xorazm Ma'mun akademiyasi roli ilm-fanning shiddatli rivojida o'ziga xos o'rinn egalla-gan.

O'rta Osiyoda eng yirik va o'sha davrning dunyoga mashhur olimlari yig'ilgan bu ulkan ilm maskanini tashkil etishda Xorazmdek buyuk davlatni boshqargan ma'muniylarning (992-1017) xizmati beqiyos. Xorazm shohi Ali ibn Ma'mun (997-1010) olimlarning har tomonlama ilmiy izlanish olib borishlari, ijod qilishlari uchun keng imkoniyatlar yaratib bergen. O'z atrofiga erkin fikrli, dunyoqarashi keng, dono va zukko insonlarni to'plagan. Shohning tog'asi, o'z davrining o'ta bilimli olimi Abu Nasr ibn Iroqning taklifiga binoan o'sha paytda xorijda bo'lgan Abu Rayhon Beruniy 1004-yilda Gurganjga qaytib kelgan.

Ilm sohasida ular o'zaro hamfikr bo'lib, Yaqin va O'rta Sharqdan ko'plab iste'dodli olimlarni Gurganjga taklif etishgan. Ko'p o'tmay Ma'mun saroyida Abdulxayr ibn Hamar, Abu Sahl al-Masihiy al-Jurjoniy, Abu ali Ibn Sino, Abu-l-Faraj ibn Hindu, Ahmad

nomini olgan Xorazm Ma'mun akademiyasi vujudga kelgan.

Shoh Ma'mun ibn Ma'mun farmoni bilan akademiyaning keng faoliyati uchun barcha shart-sharoitlar yaratib berilgan va davlat tomonidan yetarli mablag' bilan ta'minlangan.

Bu ilm maskanida Afinadagi «Platon», Bag'doddagi «Bayt-ul-hikma» akademiyasi singari xususan matematika, astronomiya, kimyo, geodeziya, mineralogiya, tibbiyot, dorishunoslik kabi ilm-fanning barcha sohalarida, izlanishlar, tadqiqotlar olib borilgan. Akademiyada hind, yunon, arab olimlarining ilmiy ishlari o'rganilgan, tarjima qilingan. Al-Xorazmiy va al-Farg'oniyining mashhur ilmiy kashfiyotlari chuqur o'rganilib, tadqiq etilgan. Hali dunyo ilm ahlining xayoliga ham kelmagan bir paytda odamning fazoga parvozi to'g'risidagi g'oya va uning ilk amaliyoti ham shu akademiyada amalga oshirilgan. Hatto, Abu Nasr Ismoil ibn Hammud Forobiy al Javhariy (940-1008-y.y) degan astronom olim Xorazm hududida ilk bor qanot yasab, fazoga uchganligi to'g'risida malumotlar bor. Bu hozirgi kunda Sankt Peterburgda saqlanayotgan bir qo'lyozmada alohida qayd etilgan. Ana shu olamshumul voqeа haqida atoqli shoirimiz Maqsud Shayzoda ham o'z maqlolaridan birida alohida ta'kidlab o'tgan edilar.

Ma'mun akademiyasida gipoteza tarzida olg'a surilgan g'oyalar fanning besh yuz yildan ko'proq rivojlanishi uchun muhim omil bo'lganligini ta'kidlashadi.

Chunki, bu ilmiy maskanda «Matematik-larning matematigi» degan nomni olgan Abu Nasr ibn Iroq al Ja'diy degan olim astronomiya ga oid ilmiy asarlari uchun «Baxtli Musiy soniy» («Ikkinchchi Ptolemy») degan faxrli nomni olgan. Abdulxayr ibn Hamkor degan yana bir olim mantiq, falsafadan tashqari tabobatda ham juda mashhur bo'lgan uchun «Buqrati Soniy» («Ikkinchchi Gippokrat») degan nomga musharraf bo'lgan. Abu Sahl al-Masihiy al-Jurjoniy esa tabib-olim Ibn Sinoning ustozи bo'lgan.

(Davomi keyingi sonda.)

Jabbor RAZZOQOV.

ibn Muhammad ibn Yaqub ibn Mosuvayh kabi ko'plab mashhur olimlar ilmiy ishlari boshlab yuborishgan.

Shunday qilib, 1004-yilda boshlaba Gurganjda «Dorul hikma va maorif» (ba'zi bir manbalarda «Majisi ulamo»)

nomini olgan Xorazm Ma'mun akademiyasi vujudga kelgan.

Shunaqa gaplar.

Bu voqeа kutubxonaga borgan kunimdan boshlandi. O'qish uchun kitob tanlay turib, «Tong yulduzi» gazetasining taxlamlarini ko'rib qoldim. Uni varaqlab, «Bola huquqlari bolalar nigohida» nomli tanlovgi ko'zim tushdi. Tanlov shartlarini daftaramga ko'chirib oldim-u, darhol javoblarini izlay ketdim. Kutubxonada ekanim qo'l keldi. Kerakli kitoblardan javoblarni topib, chirolyi qilib ko'chirdim. Maqola va she'rimdan ham qo'shib xat bitdim. Uni gazetaga yuborish uchun dugonam Surayyo bilan aloqa bo'limiga tashlab keldim. O'sha kundan boshlab gazetaning har bir sonini intizorlik bilan kuta boshladim. Shoshib gazetani varaqlayman, biroq ism-sharifim ko'rinnmaydi. Do'stlarimning maqlolari esa bosilib chiqibdi. Rosa xafa bo'ldim. Lekin do'stlarimga hasad qilmadim, aksincha, ularga havasim keldi. Keyin pochtaga borib, xatim o'z vaqtida jo'natilganini surishtirmoqchi bo'ldim. Buni qarangki; xatim haliyam pochtada yotgan ekan. Sababi, kam marka yopishtirilgan mish. Mutasaddilarga ham hayron qoldim. O'sha paytda xat jo'natish qonun-qoidasini tushuntirishmaydim... Xatimni uyg'a qaytarib olib kelgan kunim turmushga chiqqan opam keldi. Unga voqeani aytib berdim. Opam «Shunga ham xafa bo'lasanmi, xatni pochta orqali emas, faks orqali jo'natamiz, menga ber», deb olib ketdilar. Bir hafta o'tib opamnikiga xatimni so'rab borsam, ularning vaqtleri bo'lmay jo'natolmabdilar. Tanlov muddati esa o'tib bo'lgandi. Shunday qilib, yozilgan xatim egasiga yetib borish tugul, tumanimizdan nariga ham chiqmadi. Rosa alam qilib, o'ksinib yig'ladim. Xat yozishga endi qo'lim bormasa kerak deb anchagacha yurdim. Lekin qalbimdag'i alamni qog'ozga tushirmsam, ko'nglim tinchimaydiganga o'xshaydi.

Komila ABDULLAYEVA,

Surxondaryo viloyati, Termez tumanidagi

28- umumiy o'rta maktabning 9- «A» sinf o'quvchisi.

SEZDEM INSON

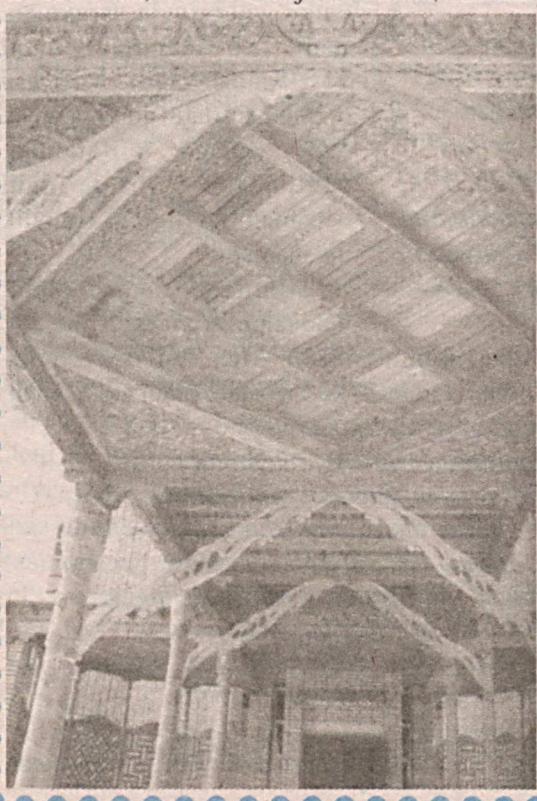
BOR BO'LISH!

Inson bilan tirikdir inson,
Muhabbatda hayotning boshi.
Odamzotga baxsh etadi jon,
Odamlarning mehr quyoshi...

O'zgalar baxtidan quvonish, baxtsizlik yuz berganda yurakdan hamdard bo'lishga oshiqish, ko'ngil ko'tarib eng yaqin odamiga aylanish dili oq, tilagi pok shifokorlarga xos fazilatdir. Men ana shunday shifokor- Zuhridin akaning qabullarida bo'ldim va ko'r-soqovlar jamiyatiga homiylik qiluvchi Salomatlik markazida davolaniib, dardimga shifo topib chiqdim. U yerga ilk marta borganimda meni oq-sariqdan kelgan, shirinsiz, yoshi yetmishlarni qoralab qolgan bir shifokor kutib oldilar. Keyinroq bilsam, travmatolog, umurtqa kasalliklari bo'yicha tajribali, oliy toifali shifokor Zuhridin aka shu kishi bo'larkanlar. Men gavdamni ko'tara olmas, bukchayib yurardim. Bundan onam doim xavotirda edilar. Gavdamni shunchalik ko'tarishga urinmay, baribir bukilib yurish menga qulay bo'lgani uchun yana bukchayib olardim. Zuhridin akaning bergen maslahatlari-yu, meni tuzatish uchun qilgan harakatlari besamar ketmadi. Ularning muolajalaridan so'ng qaddimni tik tutib yuradigan bo'ldim.

Baxtimizga mana shunday o'z kasbini sevuvchi, ardoqlovchi, insonlar salomatligiga befarq bo'lmaydigan aziz shifokorlarimiz bor bo'lishsin. Sizzan bir umr minnatdorman, Zuhridin aka!

Munisa UBAYDULLAYEVA,
Toshkent shahar, Yunusobod
tumanidagi 273-maktab o'quvchisi.

DORUL HIKMA VA MAORIF

«2006-yil - Homiylar va shifokorlar yili»

ILHOMIM

Bolalikda «Mantiq ut-tayin»,
«Qushilar nutqi» suygan kitobi.
Keyin bilib «Lison ut-tayr»,
«Qushilar tili» bo'lgan javobi.

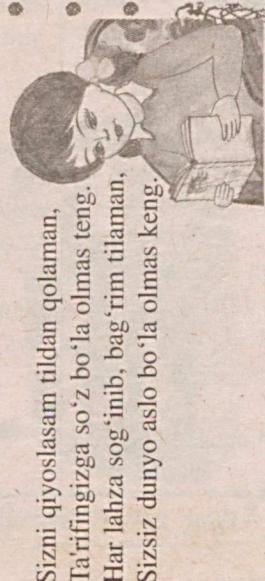
G'o'zallikning tarifin izlab,
Forsty tilda asar bitadi.
Avlodini baxtini ko'zlab,
Turkiy tilda g'azal bitadi.

Har kuni shu ahvol,
Yarim kechada,
O'tiraman doim,
Stol oldida.

Har kuni shu ahvol,
Yarim kechada,
O'tiraman doim,
Stol oldida.

Toki tirk ekanman,
Bahor madhing bitaman.
Qo'ldan qalamim tushmas.
Seni tarif etaman.

Seni kuylash men uchun,
Bilsang agar bir omad.
Axir bo'lismim kerak,
Zeboligimga monand.

ONAMGA BAYRAM TILACIM

10

Qanday gunoh qilgandim axir, Xudoyim,
Bunday og'ir so'zlarimi ko'tarolmayman.
Ko'zdan yosh arimas kechalar doim,
Hatto ovoz chiqarib yig'layolmayman.

Birovning qalbini og'ritish yomon,
Qabih so'z otligan o'qdani-da yovuz.
Yaxshiyam qalamim yonimda hamon,
Albatta kam bo'lar cho'ksam unga tiz.

Qog'oz va qalamga dardim aytaman,
Sirdoshim bo'ladi ular yaqinim.
Boshimni chulg'aydi ming bitta xayol,
She'rلарим zulmatni tilgan chaqinim.

DO'STALAR, SIZGA TILACIM

Yomonlikni ravo ko'mrang kimsaga,
Doimo yaxshilik otidan tushmang.
Nafis nigoh bilan boqing olama,
Zamin go'zalligin sira unutmang.

Do'starim, dunyo da ona bor ekan,
Baxtingiz to'kis-u buyukisz albat.

21

- Kulib turgan ko'zlarining nahot ko'rnasam,
To'lin oydek yuzlaringiz unutolmayman.
- Dildan bergen mehiringizni yana qo'msadim,
Buvijonim, yo'qligingiz ayta olmayman.
- Qo'1 ochgansiz duolarga abadul-abad,
Pok ruhingiz atrofimda kezib yuradi.
- Sizni sevgan o'sha gullar meni ham sevar,
Suv tarasan shabbodalar holim so'radi.
- Tuprog'ingiz yengil bo'lsin, bувijonginam,
O'gingiz qulog'imda yangraydi hamon.
- Erkalatib suyardingiz nabiran deva,
Gul ko'tarib borayapman qabringiz tomon.

29

O'zbekiston ko'z ochgan ona diyorum,
Chamanlar qo'yinda bog'-u bahorim.
Nurtar belanchagin turgan nahorim,
Husnda tengi yo'q O'zbekistonim,
Shon-u shuhralarga to'liq bo'stonim!

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.
- O'zbekiston ko'z ochgan ona diyorum,
Chamanlar qo'yinda bog'-u bahorim.
Nurtar belanchagin turgan nahorim,
Husnda tengi yo'q O'zbekistonim,
Shon-u shuhralarga to'liq bo'stonim!

O'ZBEKİSTONIM

- Men ham aslida bir shaydo oshiqliman,
Sirdoshim oq qog'oz, qalam qo'limda.
Bahor yuragimga ilhom baxsh etar,
Ajib bir orzular yashar ko'nglimda.
- She'rlar bitsam deyman shoir bo'lib,
Bu mening hayotda ustun shiorim.
Ko'ngil sirlarimdan so'zar ovozin,
Qo'limda qalamim, yurakda borim.
- Orzuim shu mening, ko'ngil osmonim,
Zangor bo'lsin deyman quyoshi kulgan.
Hech bo'imasin deyman qalbda armonim,
Tongdek tilaklarim ko'ngilda to'lgan.

- girqish chizig'i
- IZIGA termilib ko'p kutingannisiz.
  - Bahor oqshomlari chiqib sayrga,
Sharross yomg' intarga yuz tutgannisiz...
  - Otashqalb, oydan-da to'lin ul yorning,
Iziga termilib ko'p kutingannisiz.

PORLOQ YULDUZIM

- Men ham aslida bir shaydo oshiqliman,
Sirdoshim oq qog'oz, qalam qo'limda.
Bahor yuragimga ilhom baxsh etar,
Ajib bir orzular yashar ko'nglimda.
- She'rlar bitsam deyman shoir bo'lib,
Bu mening hayotda ustun shiorim.
Ko'ngil sirlarimdan so'zar ovozin,
Qo'limda qalamim, yurakda borim.
- Orzuim shu mening, ko'ngil osmonim,
Zangor bo'lsin deyman quyoshi kulgan.
Hech bo'imasin deyman qalbda armonim,
Tongdek tilaklarim ko'ngilda to'lgan.

26

Shukurlar bo'lsinki, yana dadamlar,
Oyog'ini bosdilar yerga qo'rqmasdan

BO'LING, ODAMLARI

- Yaxshi niyat ila o'rindan turib,
Ja'ji nabiraning qo'lidan tutib.
Ezguqlik nur sochgan yo'llardan yurib,
Mehr - oqbatli bo'ling, odamlar!

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
- Qalam, qog'oz izlar dil yonib,
Iforga belanar Navro'zim.

- Zilol suvlaringdan sipqorib,
Kuylasam madhingni quvonib.
<li

RAMAZONCHI BOLA

Bizning oldimizdan eshigini olib ramazonchi bola chiqib qoldi. Uni har kuni iftorlik qilib o'tirganimizda kelishini bilardik. Oyim unga tanga pullarni yig'ib qo'sya, buvim shirin kulchaga qo'shib, yong'oq, mayiz, har xil shokoladlarni beramiz, deb turardilar.

-Bizning zamonlarda ramazonchi bolalarga pul berilmasdi. Ramazonchilar ro'zani uch kun tutib, ro'zani zakotini bering deb keyin kelishardi. Bir kuni Tosh opa degan yoshi o'tgan qiz ramazon aytib kelgan. Otam: -Toshoy, senga kuyov topdim. Mana, yonimda o'tiribdi, deganlar va Normuhammad amakini ko'rsatganlar. Normuhammad amaki ham devorda ilinib turgan rubobni olib, Tosh opaga qo'shilib ramazon qo'shig'ini aytgandi. Senlar esa boshqacha aytyapsanlar. Dardifikring pul topish.

*Opchiqing, opchiqing,
Tog'oraga sopchiqing.
Tog'oraga sig'masa,
Tog'orachaga sopchiqing,-deganlariga o'laymi..*

QAHRAMON AKADAN MING SO'M

Men ramazonchi boladan o'rganib olganlarimni kun bo'yi uyimizga kelganlarga aytib, ko'-o'-p pul ishlardim. Samiraning tog'asi kelib qolsa, menga maz-z-a bo'lardi.

-Bo'ldi, Qahramon, endi bunaqa pul beraverma, derdilar buvim.

Qahramon esa kulib:

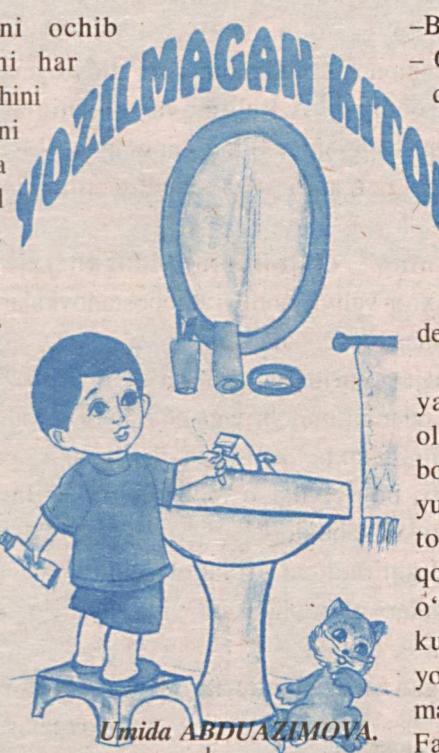
-Nabirangizning o'zini qarang, o'zini,- deb menga yana aytirardi. Men esa mazza qilib baqirib aytardim:

*O'choqda kul,
Karmonda pul.
Chigara qoling,
Ming so'm pul!*

-Uff... Ana qarang, men yuz so'm pul ushlab turuvdim. Yana ming so'm pul dedi. Ming so'm degandan keyin ming so'm beraman-da.

Men ming so'mni olib cho'ntagimga solaman. Keyin Qahramon akaning yonida turgan Sherzod tog'amga qarab aytaman:

*Ramazon aytib keldik eshicingizga,
Qo'chordek o'g'il bersin beshicingizga...*

Umida ABDUAZIMOVA.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda.)

-Bo'ldi, bo'ldi, - deydi Sherzod tog'am. - O'g'illar ko'payib ketdi. Endi bizga qiz bersin degin.

Men hayron bo'lib, qanaqa qilib qiz bersin deb aytaman, deb o'ylab qolaman. Ramazonchi bola o'rgatgan qo'shiqda qiz bola bersin degan gap yo'q-ku. Ular: -Ana bo'ldi! Endi bor, uyingga kir, -deyishadi...

Ramazonchi bolani ko'rganim yaxshi bo'ldi. Men undan so'rab olaman, deb shoshilaman. Ammo u bola gapimni eshitmay boshqa uygurib kirib ketdi. Buvim esa meni to'g'ri yo'ldan yur, deb to'xtatib qoldilar. Bo'imasam, uning ortidan o'sha uygaga birga kirib ketardim. Ro'za kuni shu bolaning orqasidan yonimzdagi qo'shnilariniga bir necha marta kirib chiqqanman. Pati amakim, Farruh akam, Norpozhsha opoqim,

Shahlo kennoyim ramazonchi boladan ko'prog'ini: pullar, konfetlar, olma-uzumlarni menga berishgan. Baribir eshikka chiqqanimizdan so'ng ularning hammasini ramazonchi bolaga bergenman. Shunda u: - Har kuni mening ovozimni eshitsang, uyingdan ruxsat olib chiqqin. Birga aytamiz, qarindoshlar yaxshi ekan, -degandi.

QARINDOSHlar

Rostdan ham bu ko'chadagilarning hammasi qarindoshlarimiz. Katta bobom yetti aka-uka bo'lishgan. Abdug'affor buva, Abduqahhor buva, Abdiqodir buva, Abdurazzoq buva, Abdurashid buva, Abduraim buva... Endi ularning bolalari-yu nabiralari yashaydi bu ko'chada. Shuning uchun hech kim birov-birovdan uyalib o'tirmaydi. Hamma aytadigan gapini aytadi, aytmaganidan qaytdi.

-Ramazonchi bola ham qarindoshimiz-a, buvi?
-Qaysi bola?
-Hozir bu uydan chiqib, anavi uygaga kirib ketgan bola.
-Ha, rahmatli Mansur qudabuvamizning nabirasi u.
-O'shaning uchun ramazonda yiqqan pullarimni unga bergandim.
-Obbo seni-ey! Bu bola ham buvasiga o'xshab pishiq ekan-da. Sening pullaringni indamay oldimi?
-O'zi «ber» dedi-ku!
-Ha mayli, bergen bo'lsang, beribsan. Ketgan narsaga achinma.
-Buvni, nega Mansur buvani pishiq dedingiz?

«Kamalak»da nima gap?

Urganch shahridagi maktablarda ta'lim olayotgan 150 nafar 2-sinf o'quvchilarining «Kamalak» bolalar tashkilotiga qabul qilish tadbiri bo'lib o'tdi. Unda Urganch shahrining eng a'lochi, bilimli va qobiliyatli o'quvchilar ishtirok etishdi.

Tadbirda qasamyod

OMIDIMIZ KATTA

qabul qilgan o'quvchi-larga «Kamolot» Yoshlar ijtimoiy harakati qoshidagi «Kamalak» bolalar tashkilotining ko'krak nishonlari taqib qo'yildi. Marosimda ishtirok etgan viloyat madaniyat va sport ishlari boshqarmasi boshlig'i o'rinosari Alisher Yusupov va «Kamalak» bolalar tashkilotining viloyat bo'limi rahbari Manzura Ochilovalar jonajon O'zbekistonimiz ravnaqiga hissa qo'shadigan siz yoshlardan umidimiz katta, deyishdi.

Po'latbek BEKMETOV.

KAMOLOT

8-«G» sinfiga a'lo va yaxshi baholarga o'qishadi. Ular yaqin dilar, bilmaganlarini hamjihatlik bilan izlab o'tkazilayotgan turli tadbirlarning faol

-Uch yildan buyon «Kamalak» edim. To'g'risi, sho'xliklarimdan ko'p chi bo'lganimdan so'ng «ishkal» ishlarni qo'ymayapti. Axir sinfdoshlarim mendan daqiqada his qilib turaman-da. Ayni vaqt damchisiman, - deydi Sardorbek.

-«Kamalak» bolalar tashkiloti bilimlarni izlanishga chorlar ekan. Ikki yil avvalgi tashkilotga yetakchilik qilgan edim. Avallari esa qo'ng'iroq chalinmay turishini istayman. Men ko'p o'qib, ko'proq bilimga ega bo'lishim lozim. Bo'lmasa yetakchi sifatida boshqalarni ortidan ergashtira olmayman. «Kamalak» bolalar tashkilotida orttirgan tajribam qo'l kelib, endilikda sinfimizda «Kamolot» YOIHga boshchilik qilyapman, - ta'kidlaydi Davlatbek.

Har ikkala do'sting teran aql bilan astoydil bilim olishga bo'lgan harakatini ko'rib, barcha «barakalla» deyishi tabiiy.

Munisa ABDURAHMONOVA,
O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti talabasi.

-Buvangning sayroqi bedanasini o'ziniki qilib olgan ekan. Bering deb borsa, uydagi ko'-o'p bedanalarini ko'rsatib: -Bu bedanalar ham seniki. Men esa ularni boqib berayapman, bolam, - deb xursand qilib ehiqarib yuborgan ekan...

QURBONLIKKA QO'Y

-Buvni, endi qachon ramazon aytaman?

-Ikki hayit orasi 70 kun.

O'n besh kundan keyin Qurbon hayiti keladi. Yana yil o'tib ramazon. Aytgancha, qurbanlikka qo'y olishimiz kerak.

-Shoxdor qo'y olamizmi?

-Ha, shoxdor, sog'lom qora qo'chqor...

Hojakbar amaking qurbanlikka olib kelgingan qo'yni qanday tutib kelganini aytib berymi?

-Aytil bering.

-O'shanda o'zi boqqan qo'ylnarni so'ydirmagandi. So'ysangiz, qanday yeysiz go'shtini deb hammamizning rahmimini keltirgandi. Keyin boshqa qo'y olib keldik. Uning oyoqlarini yechib, mashinadan yerga qo'yishimiz bilan bir silkindi-yu, shataloq otib qochib ketdi. Mahalla bolalari uni quvib ketishdi. Bir soat o'tdi, ikki, uch soat... Amakingdan ham, qo'ydan ham darak yo'q. Mashinani minib, buvang mahallani aylanib keldi. Topolmabdi. Xullas, hammayoqqa qorong'u tushganda kechasi yelkasiga qo'yni qo'yib kirib keldi u. Oyoq-qo'llari shilingan, usti-boshi loy. O'zi terlab-pishib ketgandi.

-Yaxshiyamki dalada kartoshkaga suv qo'yishgan ekan. Loyga botib qoldi. Zo'rg'a tutdim,-deb shahar chekkasini aytdi o'g'il-g'ilginam.

Buvim ko'zlariga yosh olmoqchi edilar, birdan o'zlarinig gaplari esimga tushib qoldi:

-Buvni, bozorga borsangiz, mevaning tozasini olaman, deysiz-ku. Xudo ham shundayda! Odamlarning yaxshisini oladi.

Buvim kulib yubordilar. Ularga qo'shilib men ham kuldim. Keyin tez-tez velosipedimni haydab oldinga o'tib ketdim. Chunki Hoji buvumning uyi ko'rini turardi-da.

(Davomi bor.)

BILIM MANBAI SKAN

Sardorbek Mahamatov va Davlat Jumayevlar Sobir Rahimov

tumanidagi 165-maktabning do'st, birga dars tayyorlay-topishadi. Maktabda tashkilotchilar.

bolalar tashkiloti sardori dakki eshitardim. Yetak-qilishga vijdonim yo'l o'rnak olishlarini har sind sardorining yor-

o'rganishga, tinimsiz o'qigan maktabimda ushbu qachon darslar tugargan, deya zerikar edim. Endi

Har ikkala do'sting teran aql bilan astoydil bilim olishga bo'lgan harakatini ko'rib, barcha «barakalla» deyishi tabiiy.

Munisa ABDURAHMONOVA,

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti talabasi.

Biz uchun faqat uydagi bobo, buvi, oyijon va dadajonlarimiz qayg'urishadi deb o'yaymiz. Lekin yon-atrofga mehr bilan qarasak, bizga yo'l ko'satib, yaxshi maslahatlar berayotgan, ko'nglimizni ko'tarib, biror ishga qiziqishimizni orttira boradigan ko'pni ko'rgan insonlar ham borligini sezamiz.

«O'zbekiston» teleradiokanalida Bolalar va o'smirlar muharririyyati bor. U yerda ko'plab ana shunday mahridaryo insonlar faoliyat olib borishmoqda. Hozir ularning nomlarini birma-bir keltirmoqchi emasman.

Lekin bu muharririyyat rahbari Abdulhay aka Nosirov haqida yozmasa bo'lmaydi.

Eng avvalo ularning bosiq, mulohazaliliklariga havasimiz keladi. Huda-behudaga jahllari chiqavermaydi.

Hozirgi kunda «Kelajak tongi» hamda «O'smir» eshittirishlarini olib boruvchi yosh suxandon-u muxbirlarimiz yigirma nafardan ortiq. Sershovqin studiyamiz eshigi ularning xonalari bilan yonma-yon. O'quvchilarimiz biroz qattiqroq gapirishadimi yoki radio yo'lkasini to'ldirib yurishganini ko'rganlaridami, faqat bir marta bosiqlik bilan gapirganlari yodimda qolgan.

«1-sinfdaligimizda matabga bir ko'cha bo'lib o'rtadan kelayotgandik. Buni muallimimiz ko'rib, sekin chetga chaqirib oldilar-da, so'radilar: «Bilasizlarmi, ko'cha o'rtaidan nima yuradi?» Indamadik. «Poda-poda bo'lib kelayotgan jonivorlar. Siz esa shunday chiroyli va aqli bolalarsiz. Eng muhimi – Odamlarsiz. Shuning uchun bir chekkadan yurishingiz kerak...»

Ba'zan o'yab qolaman. Hozirgi paytlarda ayrim o'quvchilar «Bolalarning qulog'i yo'q, betgachopar, ali desangiz, bali deb turishadi-da», deb nolib qo'yishadi. Axir «Qars ikki qo'ldan chiqadi» degan gap bekorga emas-ku. Qanday muomalada bo'lsa, shunday javob bo'ladi-da.

Abdulhay otamiz radiodagi saltam qirq yillik ijodlari davomida «Tabiat alifbosi», «Saodatnoma», «Sayohatnoma», «Tarixni o'rganamiz», «Vatanni sevmoq iymondandur»,

«Hikmatlar xazinasi», «Dil shifosi» kabi qator turkum eshittirishlarni tayyorlaganlar.

Radiomizda «Kelajak tongi» hamda «O'smir» eshittirishlari o'quvchilariga

ota bo'lsalar, uyida yetti nafar nabiralarining mehribon hoji bobosi.

Shirindan shakar nabiralariga o'z ijodidan namunalar o'qib berish ham bir baxt. Ko'p yillik ijodiy mehnatlari mahsuli bo'lgan qator she'riy va nasriy asarlari havas qilgulik. «Urug'lar», «Irmoqlar», «Uloq», «Bahs», «Anjir bobo

ertaklari», «Abduazim yaxshi bola», «Vatanni tanish» va yana... «O'zbekiston» teleradiokanalimiz fonotekasida mashhur qo'shiqchilar kuyga solib aytgan «Do'stga zor bo'lgan kunim» /YU.Usmonova/, «Umidim» /G'.Boyto耶v/, «Men zamonni otash dedim» /A.Rahimova/ qo'shiqlari yuraklarga kirib borgan. Bolajonlar tilida yangragan «Men quyoshning qiziman», «Qizg'aldoq» kabi qator ashulalar qalbimizda zavq uyg'otadi.

Abdulhay otamizning «Jaloliddin Manguberdi», «Kukaracha», «Xo'ja Axror Valiy» nomli radiopostanovkalari radiomizning oltin xazinasi durdonalaridir.

Yozgan asarlari-yu tayyorlagan postanovkalari yoki eshittirishlari samimi, odamni mulohazaga chorlaydi. «Xalq ta'limi a'lochisi» nishonini ham bejiz olmaganlar-da, axir!

Ular mabtab hayoti, bog'chalar-u mehribonlik uylari faoliyatidan xabardorlar. Har yili Xalq ta'limi tashkillashtiradigan «Ijodkor o'qituvchi va o'quvchilar» respublika tanlovida hay'at a'zosi sifatida ishtirot etadilar.

Yalt etgan yosh ijodkorlarni darrov eshitirishlarda «yangi ovozlar» sifatida tanitishga intiladilar.

Yana bir gap. Abdulhay otamiz mahalla-larinin jonkuyar faoli.

Poytaxtimizning Uchtepa tumanidagi Istirohat mahallasida joylashgan 236-mabtabni to'liq t a ' m i r l a b , j i h o z l a n i s h i g a homiylarni jalb etib, k o ' p c h i l i k n i hasharga undagan

oqsoqol hamdirlar.

Bu ijodkor otamizdan eng avvalo tartib-intizomni, rejaliylikni o'rganish kerak, deb o'yayman. Palapartishlikdan yiroq. Ishda, ijodda, oilada ham ana shu fe'llari bilan ko'plar havas qilarli natijalarga erishganlar deyish mumkin.

Ayniqa, uch og'il tarbiyasida... Ularga nafaqat hamkasblari, mahalla-ko'y, qarindosh-urug', tanish-bilishlari havasmand.

A y n i kunda 60 y o s h n i qarshilagan hoji bobo nabiralari

Abdulhamid, Abduazim, Ibrohim, Azizaxon, Asatilloxon, Abdumajidxon, Nurmuhammadlarning ham kamolini so'raydilar.

O'tgan yili «O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi» unvonini olgan Abdulhay otamizni shodon qutlaganimizda yana bosig'-u bag'rikenglik bilan «Bu aslida sizlarga ham berilgan mukofot, shunday jamoamiz borligiga shukur, ahilligimiz yo'qolmasin», deya tilak bildirdilar. Biz ham shunday duogo'y, jonkuyar va mehribon Abdulhay otamiz bilan birga ko'p yillar yelkadosh bo'lib ijod qilishni niyat qilamiz.

Saidaxon ZOKIROVA,
«O'zbekiston» teleradiokanalining
katta muharriri.

One yearling's other beginning
TONG yulduzi

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVА

TAHIRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV

(O'zbekiston Xalq ta'limi vaziri),

Dilbar ALIMJONOVA

(«Sog'lom avlod uchun» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamiq'armasi ijrochi direktori),

Qahramon QURANBOYEV
(«Kamolot» YOIH markazi kengashi raisi vazifasini bajaruvchi),

Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU bosh muharrir o'rinnbosari),

Dilmurod RAHMATILLAYEV
(Andijon viloyati Xalq ta'limi boshqarmasi boshlig'i),

Dilshoda DADAJONOVA
(Namangan viloyati Xalq ta'limi boshqarmasi boshlig'i),

Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinnbosari),

Sobirjon SHARIPOV
(Xorazm viloyati Xalq ta'limi boshqarmasi boshlig'i),

Nurxon NAFASOV
(O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan sport ustasi),

Ergashvoy SARIQOV
(Iqtisod fanlari doktori).

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligida
022-raqam bilan 2003-yil 11-dekabrda ro'yxatdan o'tgan.

Noshir:
«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyi. Gazeta

«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyi kompyuter bo'limida terib sahifalandi va chop etildi. Gazeta haftaning dushanba kuni chiqadi. Hajmi A-3, 2 bosma taboq.

Adadi - 17171
Buyurtma N: J 2905

Dizayner va sahifalovchi:

Fazliddin SHOYODGOROV
Navbatchi:

Jamila ERDONOVA
Rassom:

Nodira MIRZAYEVA

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,

Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-27-25

144-63-08

Tel./ faks:

(99871) 144-38-10